

Entre Pretenders i Mozart

Carme Alborch (Castelló de Rugat, 1947), morena abundància i directora general d'Instituts Culturals. Té al seu càrrec, entre altres obligacions, els oficis del santuari artístic contemporani més important del territori: l'IVAM (Institut Valencià d'Art Modern).

Vas a parlar-me de vostè?
—No, que l'última volta em vas amenaçar amb propinar-me un puntelló. Advertència: vaig a fer-te un interrogatori anàrquic.
—Quan vulgues i com vulgues.

—¿A quina hora s'incorpora cada dia donya Carme?

—Generalment, entre les 8.30 i les 9, però això depèn de si he d'agafar un avió o un tren. O de si la nit anterior he treballat fins a molt tard.

—¿Com és que tornes tan tard? ¿Vas de copes?

—Nooo... Booo... Quannn... Sí, sí... Nooo... Ha, ha, ha. No, que en ocasions he d'anar a les inauguracions d'exposicions, o a l'òpera o a les estrenes de l'IVAECM.

—¿I amb quins rituals inaugures la jornada?

—Amb dutxa, organització, cafè i música.

—¿Quina música?

—Això depèn del meu estat anímic, i de si fa sol o no en fa. Avui, per exemple, que no fa sol però fa bon dia, m'he posat Pretenders. I hi ha dies que m'incline per la música clàssica. Per coses com àries interpretades per Maria Callas. O per Mozart. Sóc molt rutinària musicalment.

—¿I quina organització?

—La de la jornada. M'organitze el dia perquè quan isc de casa, normalment, ja no torne fins les tantes. Pensa que aquesta faena és molt variada i de d'horari sense límit. I moltes vegades m'he de dur damunt la roba que he de posarme per als actes a què he d'assistir. Per això me la furten.

—Explica'm això.

—L'altre dia, ha, ha, ha, sense

anar més lluny, em van furta del cotxe la roba que m'havia de posar per la nit.

—¿Viatges molt?

—Per motius de treball, sí. La meua ocupació m'exigeix viatjar entre un 20 i un 30 per cent del seu temps. Vaig, com a mínim, una vegada per any als EUA, a Nova York i Los Angeles. També vaig tres o quatre voltes a l'any a Alemanya, a Colònia i a Frankfurt; quatre o cinc a França, a París; un parell, a Suïssa; un parell a Londres i una a Venècia. I, després, a Madrid i a Barcelona, seguit seguit.

—¿Segueixes alguna dieta? ¿Algun règim?

—Nooo. ¿Què va! Sóc una menjadora normal.

—¿Fas exercici físic?

—Sí, però hauria de fer-ne més. A voltes faig uns exercicis per a l'esquena, que la tinc malalta. I ara he començat a fer tai-xi.

—¿Tai-xi?

—Sí, ha, ha, ha. És un exercici de moviment corporal i concentració. És suau però molt complet. I hauria d'anar dos dies a la setmana.

—¿Ja no segueixes curssets de paracaigudisme?

—Noo. Ha passat que no tinc temps i tinc una hèrnia discal, i no puc fer un exercici tan violent.

—¿Però vas arribar a fer-lo?

—Sí, però no vaig botar. Es veu que de l'entrenament se'm va aguditzar...

—La por.

—... Nooo, si a mi m'encantaria.

—¿I l'avioneta?

—Ah, l'avioneta és un tema pendent. No té res a veure amb l'esquena, sinó amb la butxaca

i el rellotge.

—Els anys 80, artísticament, ¿en què han quedat? ¿Es poden singularitzar per alguna particularitat?

—A València, per exemple, hi ha un fet que és interessant: predomina l'escultura sobre la pintura. I per un altre costat, hi ha uns artistes que s'han consolidat i que s'estan exportant a fires internacionals.

—¿I l'IVAM té alguna culpa d'això?

—Jo crec que sí.

—Tu has de dir que sí.

—Però és que, a banda de la meua obligació, crec que és així. L'altre dia, precisament, estàvem comentant que fa huit anys —et pose com a referència la inauguració d'una galeria a la qual vaig estar vinculada— a València només hi havia les galeries Punto, Val i 30, Theo i poca cosa més. I ara, si mires l'inventari de galeries que hi ha ara mateix a València, veuràs que s'han expandit d'una manera important.

No és culpa de l'IVAM, però evidentment l'IVAM ha creat unes expectatives que han contribuït a aquest auge. Encara que també és cert que l'art modern, l'art contemporani, està més de moda i es valora més que fa huit anys.

—S'ha dit que tu encara ets sòcia d'aquella galeria.

—¿Sí? Quan el conseller —ara ex-conseller— Ciprià Ciscar em va fer la proposta de ser directora de l'IVAM jo ja li vaig dir que anava a deixar-me la galeria. No va passar ni un minut des del meu nomenament sense que la deixara. No sé si era un imperatiu legal o no desvincular-s'hi, però jo vaig trobar que, per ètica i per tran-

quil·litat meua, així ho havia de fer.

—També ets accionista d'una joieria, ¿no?

—Sí, però és un projecte que, possiblement, clausurarem ben prompte. No tenim temps. Jo ja no tenia temps perquè era degana de la facultat de Dret; després, perquè era directora general de Cultura, i ara...

—¿Em pots explicar el teu interès per la joieria?

—Hmmm... És com altres coses: en un moment donat veus que hi ha certes ofertes que no es troben a la ciutat i que estaria agraït molt bé trobar-les-hi. Aquest va ser un projecte, també, per estar en relació amb una sèrie de dissenyadors.

—El fet que es faça més escultura que pintura, ¿vol dir que han canviat els gustos?

—No he fet la reflexió, però un artista busca i troba el seu mitjà d'expressió. I hi ha la circumstància que sobre el particular hi ha molta coincidència, inclús entre els autors més joves.

—¿Tu vas al cine?

—Molt poc. M'interessa moltíssim, però he de decidir si el meu escàs temps lliure el destino a anar al cine o a veure els meus amics. I, generalment, m'incline per trobar-me amb els amics.

—¿I vas a les discoteques? ¿O ja no s'estila?

—No sé si s'estila, però no vaig. No tinc edat, ha, ha, ha. Sobretot, perquè a les discoteques de València es va a partir de les tres de la matinada. O potser més tard. I ja no estic en circulació, jo, a aquestes hores.

—Se t'ha acusat alguna volta de ser "burgèsia frívola".

—De les males coses no me'n

recorde. Tinc aquesta sort. És una virtut.

—*Però la definició, ¿és adequada o és impròpia?*

—Crec que és absolutament impròpia, ¿no? Però bé, des del moment en què una persona està en un àmbit públic —i jo sempre he estat en un àmbit més o menys públic— sempre està exposada a les mirades frívols dels altres. La frivolitat és dels altres, no meua.

—*¿Te'n recordes molt de la Universitat?*

—Sóc conscient que forma part de la meua vida. I que en algun moment hi tornaré, perquè la duració del treball que faig ara no depèn de la meua voluntat ni, en moltes ocasions, de la meua eficàcia. Aleshores tinc molt clar que la meua professió és la de professora d'universitat, jurista, etcètera. I no descarto que, si torne a la facultat, pugui dedicar-me una miqueta a exercir la meua especialitat en el dret mercantil. Ara: jo no faig plans. No vull fer-ne.

—*¿Vas encertat estudiant dret mercantil?*

—Jo sempre dic una cosa, perquè me la crec: el dret és una carrera molt formativa, que t'organitza el cap. És tota una reflexió i una tècnica sobre l'organització social. I el dret mercantil és la base econòmica de la societat. És el secret de com s'organitzen les relacions jurídiques quan la societat està en diferents estadis de desenvolupament econòmic. I damunt, és un dret molt imaginatiu i sempre té una resposta a...

—*Les grans preguntes.*

—... Però només econòmiques.

—*Fa, justament, tres anys que estàs a l'administració pública. ¿Què has guanyat i què has perdut?*

—D'entrada, han sigut tres anys de poca estabilitat en un mateix lloc de treball. Si fem una miqueta d'història, primer vaig ser directora general de Cultura; després, directora general de l'IVAECM; després, di-

rectora general d'Instituts Culturals... I, a pesar de tanta mobilitat, crec que he guanyat, en conjunt, moltíssim. I això no vol dir que no haja passat moments de desànim i que no m'haja sentit tractada amb injustícia. ¿Què he perdut? He perdut intimitat i temps lliure. I no m'importa, perquè són etapes en la vida.

—*En algun moment, ¿has estat temptada de deixar-ho córrer, d'abandonar?*

—En absolut. Jo, com t'he dit, m'he fet a la idea que vindrà un moment en què hauré de posar el càrrec a disposició, com ja ha passat. Això ja dependrà del resultat de les eleccions, de l'estructuració del govern, de...

—*La sintonia familiar...*

—Això ho has dit tu, eh. Ha, ha, ha.

—*Perquè, ben mirat, ets una de les poques persones anomenades per Ciscar que s'han mantingut.*

—L'única, en l'àmbit de Cultura.

—*¿Has vist la pel·lícula Con la muerte en los talones?*

—Sí, ha, ha, ha. Ja t'he dit que estic mentalitzada per sentir-me: "Está usted cesada".

—*"A petición propia".*

—Ha, ha, ha. A pesar d'això, d'aquesta lògica sensació d'eventualitat, jo continue treballant en projectes a llarg termini. No puc preocupar-me de coses que no depenen del meu esforç. Ja es preocupa prou la gent de *pirulejar* al respecte.

—*Fem una pregunta de distensió: ¿et compres tu la roba?*

—Claaar.

—*Però, ¿vas pel carrer mirant les oportunitats?*

—Normalment no vaig a mirar els aparadors, sinó que vaig a tres establiments de València, des de fa molt de temps, i compre el que em fa falta.

—*¿Aprofites les rebaixes?*

—Clar que sí.

—*I en els viatges a l'estranger, ¿també compres roba?*

—Tin en compte que la roba a

Nova York és molt cara i les meues obligacions no em deixen fer més *shopping* que el dels quadros.

—*¿Quant de temps dediques a llegir, diàriament?*

—Depèn molt del temps que em deixa la jornada. A banda de llegir-me tots els dies un extens recull de premsa, d'informació general i cultural, he de seguir també un tipus d'informació de revistes especialitzades d'art. I novel·les. M'encanten les novel·les.

—*I de la teua especialitat, ¿no res?*

—Com que no em queda temps, m'arxive els grans temes per a moments més oportuns. Ara, per exemple, s'ha fet la reforma de la llei de societats anònimes i de societats de responsabilitat limitada. I algun dia m'ho miraré.

—*¿Tu has pintat alguna volta, Carme?*

—Hmmm... No, he fet exercicis de pintura. Quan era molt jove.

—*¿I què pintaves?*

—Vaja, va ser durant l'any que vaig estar matriculada en art i decoració. ¿Què pintàvem? Unes canyes de bambú, un bodegó, un projecte de decoració... Segurament encara ho dec tenir per casa.

—*Confessa-ho: ¿quan vas a la perruqueria?*

—Quan puc. Habitualment, a l'hora de dinar. Em menge un entrepà i hi vaig.

—*¿Amb quina freqüència?*

—Ha, ha, ha. Això depèn. Si és hivern, un parell de voltes o tres al més. Si és estiu, igual no hi vaig.

—*¿És cert que tens una perruca?*

—La tenia, però me la van robar, ha, ha, ha.

—*¿Te'n penses comprar una altra?*

—Sí. M'és de molta utilitat per a quan no puc anar a la perruqueria.

—*Escolta: allò de la disputa sobre paternitat entre Sorolla i Pinazo, ¿en què ha quedat?*

—Sintèticament: la família Pi-

nazo va escriure una carta assenyalant que hi havia tres tauletes que, segons ells, eren de Pinazo i no de Sorolla. Jo em vaig posar en contacte amb el comissari de l'exposició i amb la família Pons Sorolla. Ells van insistir que les tauletes eren de Sorolla, i jo, sense un estudi en profunditat ni l'autorització del comissari, no podia procedir a despenjar les tauletes en litigi de l'exposició.

No obstant, vam demanar un informe tècnic i l'especialista va resoldre que, per una sèrie de qüestions tècniques, eren de Pinazo i no de Sorolla. Després, vam tenir una reunió entre l'especialista, el comissari de l'exposició i la representat de la família Pons Sorolla, en la qual es van aportar una sèrie de dades que contrarestaven les hipòtesis de treball de l'especialista. I com a conclusió d'aquella reunió, l'IVAM va continuar encarregant a l'especialista Carme Gràcia, per tal que ella pugui seguir la seua investigació contrastant les aportacions de la família Pons Sorolla. De moment, l'especialista no ha pogut desplaçar-se a Madrid, que és on es troben els materials al·legats, i en el moment que les seues oblicions li ho permetran farà un informe de conclusions definitives.

—*¿No era un poc contraproductiu exposar Sorolla, que d'art modern en té poc, a l'IVAM?*

—Jo estic molt contenta que l'exposició de Sorolla s'haja exhibit en l'espai museístic que ofería les condicions de seguretat i climatització que l'antologia exigia. Ara: si el museu Sant Pius V haguera estat reestructurat i remodelat, aquell, sense dubte, hauria estat el lloc més apropiat. Estic contenta dels resultats i satisfeta, perquè Sorolla ha donat un nivell de popularitat a l'IVAM que no tenia. La línia de l'IVAM, per un altre costat, està ben definida i no es desvirtua per exhibir Sorolla.

—*L'èxit de Sorolla a l'IVAM,*

"L'empresa privada valenciana no inverteix ni un duro en l'IVAM. I d'invertir-lo, voldria que fóra en coses com les de Sorolla".

¿vol dir que pictòricament el nostre país no ha superat el sorollisme?

—No, no. Jo, com a testimoni personal, quan he fet el balanç d'un any he comprovat que s'han produït més de 2.000 notícies de premsa —de premsa local, nacional i internacional— relacionades amb l'IVAM. Això vol dir que no només Sorolla té interès.

—¿Per què l'empresa privada és tan reàcia a col.laborar amb l'IVAM?

—És que la societat valenciana no té les mateixes característiques que la catalana ni la madrilenya —dic madrilenya en el sentit d'empreses nacionals ubicades a Madrid. Però a pesar de les dificultats de connexió, hem col.laborat amb

IBM, amb Iberia, amb Hidroeléctrica... Però a nivell de bancs costa més. Per exemple, després de molta gestió, Pedro de Toledo va decidir que havia de venir a l'IVAM, però les dates que havia previst per al viatge eren per a uns dies després de la seua mort.

—M'estàs dient que l'empresa valenciana no inverteix ni un duro en l'IVAM.

—T'estic dient això. Jo he estat parlant amb José María Jiménez de Laiglesia, amb Luis Espinosa, amb Manuel Broseta, amb els Lladró... Una sèrie de gent que jo crec que poden, en qualsevol moment, ajudar a impulsar el museu. Tinc certes esperances, però és una qüestió de temps. Pel que he detectat, em fa l'efecte que només

els agradaria impulsar un tipus d'exposició com la de Sorolla, però no tot és això.

—El sorollisme, ¿veus?

—Després, a un altre nivell de col.laboració, estaria molt bé que els professionals de prestigi i amb molts recursos econòmics es feren Amics d'Honor de l'IVAM.

—¿En què consisteix aquesta amistat?

—N'hi ha dues classes: els Amics i els Amics d'Honor. Dels primers, n'hi ha 600, que paguen una quota de 5.000 pessetes anuals, a canvi d'una sèrie de drets com l'accés a la biblioteca i l'assistència gratuïta a tots els actes i les exposicions, així com rebre la informació que fem ací i tenir un descompte en la llibreria. Per a

nosaltres no és tan important l'aportació econòmica que això suposa, sinó la implicació de la societat en l'IVAM que això representa.

I els Amics d'Honor tenen una quota de 100.000 pessetes a l'any, mínim. I, a banda de les contraprestacions dels anteriors, tenen dret a fer la visita a cada exposició acompanyats del comissari o de l'artista; tenen dret que els organitzem visites a altres museus i a fires, nacionals i internacionals, i els regalem una sèrie de catàlegs a l'any.

—¿I quants socis, i acabem, n'hi ha d'aquestes característiques?

—Poquíssims: no arriben a la dotzena.

Miquel Alberola